

51951
64-17

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 6538
Konu :İstanbul Milletvekili
Av.Mahmut TANAL'ın
Yazılı Soru Önergesi

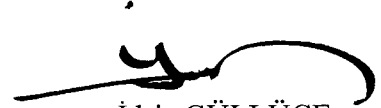
.../.../2014
22 Aralık 2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 01.10.2014 tarihli ve 43452547-120.00-196726 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Av.Mahmut TANAL'ın Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/51951 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

İdris GÜLLÜCE
Bakan

EK:
Cevap Yazısı (5 sayfa)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN AV. MAHMUT TANAL'IN
TBMM 7/51951ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

1-Türkiye'nin tuz ihtiyacının yüzde 40'ı Tuz Gölü'nden mi karşılanmaktadır?

2-Tuz Gölü 2011 yılında Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğü (MİGEM) tarafından ihaleye açılmış mıdır?

3-Teknik altyapısı olmayan ve planlara aykırı parselleme yapılan Tuz Gölü'nde 1/50.000'lik planın ve ÇED raporunun mahkeme kararıyla iptal edilmesine rağmen, 10 firmanın çalışmalara devam ettiği iddiası doğru mudur? Bu firmalar hangileridir? Firma yetkilileri hakkında mahkeme kararına rağmen çalışmaları durdurulamaları sebebiyle yasal işlem başlatılmış mıdır? Başlatılmadı ise bunun hukuki gerekçesi nedir?

4-Tuz Gölü yok olma tehlikesiyle karşı karşıya mıdır?

5-Bilim dışı tekniklerle göl için hayati önemde olan su gözenekleri kapatılmakta mıdır? Bu firmalar bilimsel raporlar göz ardı edilerek çalışmalarına devam ederse Tuz Gölü yok olma tehdidiyle karşı karşıya kalmayacak mıdır?

6-Plansız üretim yüzünden gölün etrafında kurumanın başladığı iddiası doğru mudur? Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından açıklanan raporla da bu kurumanın tespit edildiği iddiası doğru mudur? Bakanlığınız bu konuda sorumlular hakkında herhangi bir işlem başlatmış mıdır?

7-Tuz Gölü bölgesi doğal sit alanı mıdır? Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle de A Grubu sulak alan şeklinde teyit edilmiş midir?

8-Gölde yapılan çalışmaların ardından çeperlerde (tuz elde etmek için oluşturulan alanlar) gözle görülür bir şekilde ölü bir toprak tabakasının oluştuğu iddiası doğru mudur?

9-Tuz Gölü su kaynakları, debiler ve yeraltı suyu durumu dikkate alındığında yeni açılacak tuzlaları besleyecek yeterlilikte midir? Yeni kurulacak tuzlalar, göldeki sürekli çekilme ve azalma gösteren kaynak suları ile gölde yaşayan canlılar açısından tehlike arz etmeyecek midir?

10-Yeni tuz üretimi madencilik faaliyetleri, göle, doğal yapıya, yer altı ve yer üstü jeolojik yapılar ile hidrosisteme doğrudan ve olumsuz etkide bulunmayacak mıdır? Bu durum Tuz Gölü'nün sonunu getirmeyecek midir?

11-Yeni yapılacak tuz sahaları gölün kuzeyinden güneyine su geçişini engelleyecek midir? Bu durum hidrolojik olarak çok ciddi sorunların oluşmasına, besin zinciri halkalarının kopmasına ve canlıların yaşamlarının tehlike altına girmesine neden olmayacak mıdır?

12-Tuz Gölü'nde yeni tuz havuzlarının yapılması, gölün tuzlu kum çölüne dönüşmesine neden olmayacak mıdır?

CEVAPLAR:

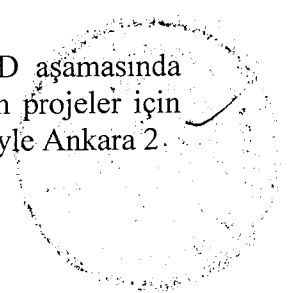
1,2- Önergede belirtilen hususlarla ilgili Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından bilgi alınmasının daha uygun olacağı mütala edilmektedir.

3- Bakanlığımıza, sözkonusu projelerle ilgili olarak ÇED yönetmeliği kapsamında başvuru yapılarak çevresel etkileri açısından değerlendirmeler yapılmaktadır. Bakanlığımızın ilgili teknik personellerince tuz gölü havzasında kurulu tuz üretim faaliyetlerini incelemek amacıyla izleme-kontrol ve denetim çalışmaları yapılmış ve incelemeler neticesinde; söz konusu havzada Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından tuz üretimi amaçlı izin verilmiş 10 adet ruhsatlı sahanın bulunduğu 10 adet ruhsatlı sahanın 2 tanesinin Lozan Yapı Elektrik Madencilik Nakliyat San. ve Tic. A.Ş. işletmeye ait olduğu ve işletmenin ÇED Olumlu Kararının Ankara 2 nci İdare Mahkemesinin 21/03/2014 tarihli kararıyla durdurulduğu işletmelerden Mutlucan Tuz. Mad. inş. Tur. Oto. Pet. Nak. San. Tic. A.Ş. ve Koyuncu Nak. Paz. ve Tic. A.Ş. 'nin özelleştirme yoluyla Tekel'den devralınan üretim alanlarında faaliyet gösterdiği ve bu 2 sahanın ÇED Yönetmeliğinden muaf olduğu, Tuz-mak Tuz. Mak. imal. Nak. Zirai Ürün Hayv. Mad. San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne ait ruhsatlı sahanın Ankara 2 nci İdare Mahkemesi 2013/1687 kararı ile Nihai ÇED Raporu kararının yürütmesinin durdurulduğu, faaliyet ile ilgili tekrardan yapılan ÇED başvurusu sonrası 12.06.2014 tarih ve 3495 sayılı ÇED Olumlu kararının alındığı, Seltaş Alçı Harç ve Mad. San. Tic. A.Ş. işletmesine ait 14.07.2014 tarihli ÇED Olumlu kararının bulunduğu, Şereflikoçhisar Tuz Gölü Mad. Tuz ve Kimya San. Ürn. Paz. Nak. Tic. A.Ş. , Cihanbeyli Mad. San. ve Tic. A.Ş. , Seba Mad. San. ve Tic. A.Ş. ve Özerdemler Mad. San. ve Tic. A.Ş. işletmelerinin Nihai ÇED Raporu kararlarının Ankara 2 nci İdare Mahkemesince yürütmelerinin durdurulduğu hususları tespit edilmiştir.

Bununla birlikte 04.07.2002 tarih ve 2002/4512 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilmiş Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesinde Ankara 2 no'lu Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 06.04.2012 tarih ve 26 numaralı kararının s. maddesinde belirtilen hususları yerine getirilmeden faaliyet gösterdiği ve Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi 1/50000 ölçekli Tuz Gölü Çevre Düzeni Planı hükümlerine aykırı davranıldığı tespit edildiğinden, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa aykırı faaliyetleri nedeniyle; Lozan Yapı Elektrik Madencilik Nakliyat San. ve Tic. A.Ş., Tuz-mak Tuz. Mak. imal. Nak. Zirai Ürün Hayv. Mad. San. ve Tic. Ltd. Şti. r Seltaş Alçı Harç ve Mad. San. Tic. A.Ş., Şereflikoçhisar Tuz Gölü Mad. Tuz ve Kimya San. Ürn. Paz. Nak. Tic. A.Ş. Seba Mad. San. ve Tic. A.Ş. , Koyuncu Nak. Paz. ve Tic. A.Ş. ve Mutlucan Tuz. Mad. inş. Tur. Oto. Pet. Nak. San. Tic. A.Ş. işletmelerine bakanlığımızca, ilgili yasal işlemin yapılması için yazı yazılmıştır.

Tuz Gölü faaliyet alanının ihale edilmesi hususu Enerji ve Tabii kaynaklar Bakanlığı (Maden İşleri Genel Müdürlüğü)'nin yetki ve sorumluluğunda olup, sözkonusu alanlarla ilgili ÇED dosyalarında ruhsatların alındığı görülmüştür.

Tuz Üretim projeleri ile ilgili Bakanlığımıza başvurulmasının ardından ÇED aşamasında alanların 1 inci Derece Sit Alanı olması nedeniyle, Ocak 2012 tarihinde tüm projeler için alanların 1 inci Derece Doğal Sit Alanında ve hassas A zonunda kalması nedeniyle Ankara 2.

nolu Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonuna başvurulmuş ve komisyonun 06.04.2012 tarih ve 26 nolu kararında planlanan faaliyetler ile ilgili sakınca görülmediği bildirilmiştir. 1/50.000 ölçekli Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesine Ait Plana ait dava konusu projelerin de yer aldığı kısım 06.05.2013 tarihli değişiklik ile "Tuz Üretim Sahası" olarak işlenmiştir.

Sahaların plana işlenmesi sürecinde her türlü husus değerlendirilmiş ve Ankara 2 nolu Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 06.04.2012 tarihli 26 sayılı kararı doğrultusunda değişikliğe gidilmiştir.

06.05.2013 tarihinde Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesine ait 1/50.000 ölçekli Çevre Düzeni Planına Tuz Üretim Alanları işlenerek onaylanmış, ancak planda revizyona gidilerek 03.12.2013 tarihinde 18761 sayılı Olur'u ile yeniden onaylanmıştır.

2012 yılında ÇED Olumlu kararı alan ve mahkemece kararları iptal edilen projelerin hepsine gerekli işlemin uygulanması için yürütmeyi durdurma kararının uygulanması yazısı Ankara Valiliği(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)ne bildirilmiştir.

Söz konusu alanda; Cihanbeyli Mad. Tuz. Nak. Kim .San. ve Tic.A.Ş.,201101073 ruhsat numaralı sahada Lozan Yapı Elekt. Mad. Nak. San. Tic. A. Ş.,201101074 ruhsat numaralı sahada Lozan Yapı Elekt. Mad. Nak. San. Tic. A. Ş.,AR: 201101075 ruhsat numaralı sahada Şereflikoçhisar Tuz Gölü Mad.Tuz ve Kimya San.Ürt.Oaz.Nak.Tic.A.Ş.,Seba Mad.San.ve Tic.A.Ş. ,Özerdemler Mad.San.ve Tic.A.Ş.(İsim Grup Anadolu olarak unvan değişikliğine gidilmiştir.),Seltaş Alçı Harç Mad.San.ve Tic.A.Ş.,Tuz-Mak Tuz Mak.İml.Nak.Zirai Ür.Hayv.ve Mad.San.ve Tic.Ltd.Şti.'leri faaliyet yapmayı planlamaktadırlar.

Ancak 2009/7 Genelgesi kapsamında Bakanlığımıza başvuran ve Bakanlığımızca ÇED Olumlu Kararı verilen Ankara İli, Şereflikoçhisar İlçesi, Hamzalı Köyü, Doruç Mevkii'nde 201101073 ruhsat numaralı sahada Lozan Yapı Elekt. Mad. Nak. San. Tic. A. Ş.ne ait Tuz Üretimi(Çıkarılması)" projesi, Ankara İli, Şereflikoçhisar İlçesi, Hamzalı Köyü, Doruç Mevkii'nde Tuz gölü Havzasında AR:201101068 ruhsat numaralı sahada Seltaş Alçı Harç Mad.San.ve Tic.A.Ş. tarafından gerçekleştirilmesi planlanan "Tuz üretimi(Çıkarılması)" projesi ve Ankara İli, Şereflikoçhisar İlçesi, Hamzalı Köyü, Doruç Mevkii civarında AR:201101043 ruhsat numaralı alanda Tuz-Mak Tuz Mak.İml.Nak.Zirai Ür.Hayv.ve Mad.San. ve Tic.Ltd.Şti. tarafından açılıp işletilmesi planlanan "Tuz Üretimi(Çıkarılması)" hakkında hali hazırda mahkemece herhangi bir yürütmeyi durdurma kararı bulunmamaktadır.

4,5,8,9,10,11,12- Söz konusu alanda yapılması planlanan faaliyetlerle ilgili Bakanlığımız tarafından ÇED Olumlu kararı verilen dosyalarda,

- a)Kümülatif Etkiler
- b)Flora-Fauna ile İlgili Hususlar
- c)Su Döngüsü ile ilgili Hususları değerlendirilmiştir. Bu hususlar hakkında;

Aksaray Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi'nden Prof. Dr. Hatim ELHATİP (Hidrojeoloji), Doç. Dr. Semih EKERCİN (Harita Mühendisliği) ve Öğr. Gör. Murat KAVURMACI (Jeoloji Yük. Müh.) tarafından "Tuz Gölü Havzasında Planlanan Tuz İşletmelerinin Hidrojeolojik, Çevresel, Biyolojik, Maden Hukuku, Şehir Planlama ve Sosyolojik Açından Değerlendirilmesi", raporu hazırlanmıştır.

İkincisi ise Hacettepe Üniversitesi Hidrojeoloji Mühendisliği Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Celal Serdar Bayarı'nın hazırladığı rapor'dur. Raporlarda genel olarak Hidrojeolojik açıdan Gölde olumsuz bir etki beklenmeyeceği nedenleri ve yapılan araştırmalar ile desteklenerek sunulmuştur.

Üçüncüsü ise Flora-Fauna ile İlgili Hususlar ile ilgili olarak Ankara Üniversitesine hazırlatılan raporlardır.

6- ÇED Olumlu Kararı, Bakanlığımızın tek başına verdiği bir karar olmayıp, konuyla ilgili kamu, kurum ve kuruluşları nezdinde oluşturulan komisyon üyelerince verilen bir karardır.

Bakanlığımızca verilen kararlarda ÇED Yönetmeliğinin tamamı ile 2872 sayılı Çevre Kanunu ve diğer ilgili mevzuat da dikkate alınmıştır. Bu kapsamda; ÇED Yönetmeliğinin uyarınca, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Maden İşleri Genel Müdürlüğü ve MTA Genel Müdürlüğü, Orman ve Su İşleri Bakanlığı(DSİ Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Su Yönetimi Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü (Çevre Düzeni Planları Dairesi Başkanlığı, Yer bilimsel Etüt Dairesi Başkanlığı), Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü (Su ve Toprak Yönetimi Dairesi Başkanlığı) Ankara Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği, Halk Sağlığı Müdürlüğü, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü'nün içinde bulunduğu komisyon oluşturulmuş olup, kurumlar kendi mevzuatları kapsamında projeyi değerlendirmiş ve kurumların olumlu görüşleri doğrultusunda ÇED Olumlu kararı verilmiştir.

Ayrıca ÇED yönetmeliği hükümlerince verilen karar nihai bir karar olmayıp proje hakkında "ÇED Gerekli Değildir" ya da "ÇED Olumlu" Kararı verilmiş olsa dahi bir faaliyetin belirtilen alanda gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceği hususunda, ilgili kamu, kurum ve kuruluşlarından kendi mevzuatları uyarınca karar, izin, onay ve/veya ruhsat alınması gerekmektedir.

Söz konusu dosyaların inceleme-değerlendirme sürecinde Orman ve Su İşleri Bakanlığı bünyesindeki kurumlarda komisyon üyesi olup, olumlu görüş bildirmiştir. Gerekli bilginin ilgili kurumdan temin edilmesi gerekmektedir.

7- 2000 yılında Bakanlar Kurulu Kararı ile Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilen ve Türkiye'nin en büyük Özel Çevre Koruma Bölgesi olan Tuz Gölü'nde biyolojik çeşitliliği korunmak ve mevcut doğal kaynakların sürdürülebilir bir şekilde yönetimini sağlamak üzere Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi I inci ve II nci Dönem Yönetim Planı çalışmaları yürütülmüş ve bu doğrultuda Bölgeyi korumaya yönelik bir takım faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

Ocak 2012 tarihinde tüm projeler için alanların I inci Derece Doğal Sit Alanında ve hassas A zonunda kalması nedeniyle Ankara 2 nolu Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonuna başvurulmuş ve komisyonun 06.04.2012 tarih ve 26 nolu kararında planlanan faaliyetler ile ilgili sakınca görülmediği bildirilmiştir.

Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı çalışmalarında belirlenen hedefler çerçevesinde; Bakanlığımızca, bölgede İyi Tarım Uygulamaları Pilot Projeleri, İyi Tarım

Uygulamaları Konusunda Çiftçi Eğitimi, Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi, Tür ve Habitat İzleme Projesi, Su Kaynakları Yönetim Planı ve Esaslarının Oluşturulması projeleri ile birlikte Bölgede birçok Atıksu arıtma tesisi, Katı atık düzenli depolama alanları, Transfer İstasyonları, İçme suyu temini projeleri ile yatırımlar gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, Yönetim Planı hedefleri doğrultusunda Bölgenin doğal kaynaklarının korunması amacıyla DSİ Genel Müdürlüğü, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile STK ve Üniversiteler ile ortak çalışmalar yürütülmektedir. Bölgede faaliyet gösteren işletmelerin faaliyetlerini kontrol altında tutmak ve çevreye olan zararlarını minimize etmek üzere ilgili Valiliklerce (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri) denetim faaliyetleri devam etmektedir. Bu işletmelerin yasal olmayan ruhsat dışı uygulamalarına yönelik gerekli cezai işlemler ilgili birimlerce yapılmaktadır.

Bölgedeki gelişmeleri görmek ve gerekli önlemleri almak üzere Bakanlığımızın uzmanlarınca da zaman zaman Bölgede denetimler gerçekleştirilmektedir.

